

ZAKON O HRANI

Službeni glasnik Republike Srpske od 19/17 od 27.02.2017

GLAVA I

OSNOVNE ODREDBE

Predmet Zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se opšti uslovi za bezbjednost hrane i hrane za životinje, obaveze i odgovornosti subjekata u poslovanju sa hranom i hranom za životinje, uključujući i tradicionalne proizvode, kao i druga pitanja od značaja za bezbjednost hrane i hrane za životinje, radi zaštite života i zdravlja ljudi, životne sredine, potrošača i efikasnog funkcionisanja tržišta.

Primjena Zakona

Član 2.

(1) Ovaj zakon primjenjuje se na sve faze postupaka proizvodnje, prerade i prometa hrane i hrane za životinje.

(2) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na primarnu proizvodnju, pripremu, rukovanje ili skladištenje hrane i hrane za životinje namijenjene za upotrebu u sopstvenom domaćinstvu.

Definicija hrane

Član 3.

(1) U smislu ovog zakona, hrana ili prehrambeni proizvod je svaka materija ili proizvod, neprerađen, djelimično prerađen ili prerađen, namijenjen ishrani ljudi ili se može pretpostaviti da će se koristiti za ishranu ljudi.

(2) Pojam hrane uključuje i piće, gumu za žvakanje i svaku drugu materiju koja se namjenski koristi, odnosno dodaje u hranu tokom proizvodnje, pripreme ili obrade, uključujući i:

- 1) vodu koja služi za javno vodosnabdijevanje kao voda za piće,
- 2) vodu koja se koristi, odnosno dodaje u hranu tokom njene proizvodnje, pripreme ili obrade

i

- 3) flaširanu ili na drugi način upakovanu vodu.

(3) Pojam hrane, u smislu ovog zakona, ne obuhvata:

- 1) hranu za životinje,
- 2) žive životinje, osim ako su pripremljene za stavljanje na tržište za ishranu ljudi,
- 3) biljke prije žetve ili berbe,
- 4) lijekove i medicinske proizvode,
- 5) kozmetiku,

- 6) duvan i duvanske proizvode,
- 7) narkotike ili psihotropne materije u skladu sa Konvencijom Ujedinjenih nacija o opojnim drogama i psihotropnim materijama i
- 8) ostatke reziduuma i kontaminante.

Značenje izraza

Član 4.

(1) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) hrana za životinje ili stočna hrana je svaka materija ili proizvod, uključujući i dodatke hrani za životinje, prerađen, djelimično prerađen ili neprerađen, a namijenjen je ishrani životinja,

2) sistem samokontrole je sistem kojim se osigurava bezbjednost proizvoda koja je zasnovana na principima dobre proizvođačke i dobre higijenske prakse, analizi opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka (engl. Hazard Analysis of Critical Control Points – HACCP) u svim fazama proizvodnje, prerade, skladištenja i distribucije,

3) dobra proizvođačka praksa je više preporuka koje treba sprovesti u proizvodnji, preradi, skladištenju i snadbijevanju hranom da bi se spriječila njena mikrobiološka, hemijska ili fizička kontaminacija,

4) dobra higijenska praksa je skup postupaka kojima se osigurava čisto sanitarno okruženje za proizvodnju, preradu, skladištenje i snadbijevanje prehrambenim proizvodima i

5) analiza opasnosti i kritične kontrolne tačke – HACCP je sistem koji identifikuje, procjenjuje i kontrolira opasnosti značajne za bezbjednost hrane.

(2) Gramatički izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

GLAVA II

VRSTE HRANE I FAZE PROIZVODNJE

Vrste hrane

Član 5.

(1) Hrana se prema porijeklu dijeli na:

1) hranu životinjskog porijekla i

2) hranu biljnog porijekla.

(2) Hrana životinjskog porijekla je hrana dobijena iz životinja ili koja potiče od životinja u neprerađenom ili prerađenom obliku (u određenim slučajevima obuhvata i žive životinje, npr. jastoge ili žive školjke).

(3) Hrana biljnog porijekla je hrana porijeklom od biljaka u neprerađenom i prerađenom obliku.

(4) Mješoviti proizvodi su proizvodi koji sadrže hranu biljnog porijekla i hranu životinjskog porijekla.

Hrana u neprerađenom i prerađenom obliku

Član 6.

(1) Hrana u neprerađenom obliku je hrana koja nije bila podvrgnuta preradi, uključujući proizvode koji su razdvojeni, odrezani, razrezani na kriške, očišćeni od kostiju, oguljeni, usitnjeni, isjeckani, očišćeni, narezani, oljušteni, rashlađeni, zamrznuti, duboko zamrznuti ili odmrznuti.

(2) Hrana u prerađenom obliku je hrana koja nastaje odgovarajućim postupcima njene prerade.

Faze proizvodnje Član 7.

(1) Primarna proizvodnja je proizvodnja, obrađivanje ili uzgoj primarnih proizvoda, uključujući žetvu, berbu ili sabiranje plodova, mužu i uzgoj životinja prije klanja, lov i ribolov i sakupljanje divljih plodova i biljaka.

(2) Proizvodnja hrane je postupak koji obuhvata faze proizvodnje nakon njene primarne obrade, i to od prijema komponenti, pripreme, obrade, dorade, prerade, pakovanja, kao i skladištenja hrane kod proizvođača.

(3) Prerada je dio proizvodnje hrane kojim se mijenja početni proizvod i uključuje zagrijavanje, dimljenje, soljenje, dozrijevanje, sušenje, mariniranje, ekstrahovanje, presovanje ili kombinaciju tih procesa.

Vodiči

Član 8.

(1) Radi olakšanja poslovanja i postizanja zahtjeva za bezbjednost hrane utvrđenih ovim zakonom, subjekti u poslovanju sa hranom i hranom za životinje mogu da primjenjuju vodiče za dobru proizvođačku i higijensku praksu i primjenu sistema analize rizika i kritičnih kontrolnih tačaka – HACCP.

(2) Vodiče iz stava 1. ovog člana donose udruženja subjekata u poslovanju sa hranom ili hranom za životinje.

(3) Pri izradi vodiča iz stava 1. ovog člana, udruženja subjekata u poslovanju sa hranom ili hranom za životinje:

1) ostvaruju saradnju sa nadležnim organima, udruženjima potrošača i drugim licima koja imaju interes prilikom primjene vodiča,

2) uzimaju u obzir odgovarajuća pravila Codex Alimentarius i

3) za primarnu proizvodnju i sa njom povezane prateće djelatnosti uzimaju u obzir uputstva o dobroj higijenskoj praksi za kontrolu opasnosti.

(4) Na vodiče iz stava 1. ovog člana Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (u daljem tekstu: Ministarstvo) daje saglasnost.

(5) Vodiči iz stava 1. ovog člana mogu sadržavati smjernice za sprovođenje laboratorijskog ispitivanja hrane ili hrane za životinje.

(6) Vodiči iz stava 1. ovog člana se revidiraju radi usklađivanja sa propisima o hrani i novim saznanjima o rizicima u hrani ili životnoj sredini.

(7) Ministarstvo daje saglasnost i na revidirane vodiče.

GLAVA III OPŠTI PRINCIPI

Opšti ciljevi Član 9.

(1) Propisi o hrani imaju za cilj zaštitu života i zdravlja ljudi i zaštitu interesa potrošača, uzimajući u obzir zaštitu zdravlja i dobrobiti životinja, zaštitu zdravlja bilja i životne sredine.

(2) Cilj propisa o hrani je obezbjeđivanje slobodnog kretanja hrane i hrane za životinje koja je proizvedena i stavljena na tržište u skladu sa opštim načelima i zahtjevima iz ovog zakona.

(3) Prilikom izrade i prilagođavanja propisa o hrani u Republici Srpskoj, nastojace se postići što veći stepen usaglašenosti sa međunarodnim standardima.

Analiza rizika

Član 10.

(1) Da bi se postigao opšti cilj najvišeg stepena zaštite života i zdravlja ljudi, propisi o hrani se zasnivaju na analizi rizika, osim kada to nije primjereno okolnostima ili prirodi mjere.

(2) Analiza rizika je postupak koji se sastoji od tri međusobno povezane komponente: procjene rizika, upravljanja rizikom i obavještanja o riziku.

(3) Procjena rizika je naučno zasnovan postupak koji se sastoji od četiri faze: identifikacije opasnosti, definisanja opasnosti, procjene izloženosti i kategorizacije opasnosti, a obavlja se na nezavisan, objektivni i transparentan način.

(4) Upravljanje rizikom je proces odvojen od procjene rizika, kojim se upoređuju mogućnosti postupanja u vezi sa rizikom, u saradnji sa zainteresovanim stranama, uzimajući u obzir procjenu rizika i druge relevantne faktore, a ako je potrebno i proces odabiranja odgovarajućih preventivnih i kontrolnih mjera.

(5) Upravljanje rizikom uzima u obzir rezultate procjene rizika i druge faktore od važnosti za predmet procjene i načelo predostrožnosti.

(6) Obavještanje o riziku je međusobna razmjena informacija i mišljenja tokom procesa analize rizika, u vezi sa opasnostima i rizicima, faktorima i percepcijom rizika, između procjenjivača rizika, nadležnih organa za upravljanje rizikom, potrošača, subjekata u poslovanju sa hranom i hranom za životinje, naučnih institucija i drugih zainteresovanih strana, uključujući i tumačenje rezultata procjene rizika, na osnovu kojih se odlučuje o upravljanju rizikom.

Zaštita interesa potrošača

Član 11.

(1) Propisi o hrani imaju za cilj zaštitu interesa potrošača i pružanje osnova za obezbjeđivanje kvalitetnih podataka koji potrošaču omogućavaju donošenje adekvatnih odluka u vezi sa hranom koju konzumira.

(2) Cilj iz stava 1. ovog člana naročito podrazumijeva zaštitu potrošača od prevara, falsifikovanja hrane i svih drugih postupaka koji mogu potrošača dovesti u zabludu.

Načelo predostrožnosti

Član 12.

(1) Kada se poslije procjene raspoloživih informacija utvrdi mogućnost štetnog djelovanja na zdravlje ljudi, a nema dovoljno naučnih podataka i informacija za procjenu rizika, mogu se preduzeti mjere upravljanja rizikom ograničenog trajanja radi obezbjeđenja visokog nivoa zaštite zdravlja ljudi u Republici Srpskoj, koje se primjenjuju do dobijanja novih naučnih informacija neophodnih za objektivnu procjenu rizika.

(2) Mjere iz stava 1. ovog člana preduzimaju se na način da u najmanjoj mogućoj mjeri ograničavaju trgovinu, vodeći računa o tehničkoj i ekonomskoj izvodljivosti mjera i drugim faktorima.

(3) Preduzete mjere potrebno je ponovo razmotriti u razumnom vremenskom roku, zavisno od prirode identifikovanog rizika za život i zdravlje ljudi, vrste naučnih informacija potrebnih za razjašnjenje naučnih nedoumica i za sprovođenje sveobuhvatnije procjene rizika.

Obavještanje javnosti

Član 13.

Ukoliko postoji opasnost da određena hrana ili hrana za životinje može predstavljati rizik za zdravlje ljudi ili životinja, nadležni organi dužni su da bez odgađanja, posredstvom štampanih ili elektronskih medija, obavijeste javnost o vrsti hrane ili hrane za životinje, riziku koji ona predstavlja, kao i o mjerama koje se preduzimaju ili će biti preduzete za sprečavanje, smanjivanje ili uklanjanje tog rizika.

Savjet za procjenu bezbjednosti hrane

Član 14.

(1) Radi kontinuiranog praćenja i procjene bezbjednosti hrane, hrane za životinje, hrane za posebne prehrambene potrebe, hrane obogaćene nutrijentima i dodataka ishrani, a u cilju unapređivanja nivoa zaštite života i zdravlja ljudi i životinja, osniva se Savjet za procjenu bezbjednosti hrane (u daljem tekstu: Savjet za hranu).

(2) Savjet za hranu obavlja sljedeće poslove:

1) analizira stanje i dostignuća u oblasti bezbjednosti hrane, hrane za životinje, hrane za posebne prehrambene potrebe, hrane obogaćene nutrijentima i dodataka ishrani,

2) na osnovu raspoloživih podataka daje stručne savjete i pruža stručnu i naučnu podršku za unapređivanje bezbjednosti hrane, hrane za životinje, hrane za posebne prehrambene potrebe, hrane obogaćene nutrijentima i dodataka ishrani,

3) predlaže preduzimanje mjera u otklanjanju rizika od hrane, hrane za životinje, hrane za posebne prehrambene potrebe, hrane obogaćene nutrijentima i dodataka ishrani,

4) daje sugestije, prijedloge ili rješenja određenih pitanja pri izradi prednacrta i nacrtu zakona u oblasti bezbjednosti hrane, hrane za životinje, hrane za posebne prehrambene potrebe, hrane obogaćene nutrijentima i dodataka ishrani,

5) saraduje sa nadležnim organima i međunarodnim institucijama u oblasti razmjene naučnih i stručnih informacija,

6) daje prijedlog za obavještanje, učešće javnosti i edukaciju o značaju bezbjednosti hrane, hrane za životinje, hrane za posebne prehrambene potrebe, hrane obogaćene nutrijentima i dodataka ishrani,

7) saraduje sa nadležnim organima prilikom obavještanja javnosti u slučaju pojave opasnosti da određena hrana ili hrana za životinje predstavlja rizik za zdravlje ljudi ili životinja i

8) vrši i druge poslove utvrđene aktom o osnivanju Savjeta za hranu u skladu sa ovim zakonom.

(3) Savjet za hranu u svom radu primjenjuje i koristi preporuke, smjernice i informacije dostupne od Evropske agencije za bezbjednost hrane (engl. European Food Safety Authority – EFSA) i druge domaće i međunarodne propise.

Sastav i način rada Savjeta za hranu

Član 15.

(1) Savjet za hranu osniva Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada) na period od četiri godine.

(2) Savjet za hranu sastoji se od sedam članova i čine ga predstavnici:

- 1) Veterinarskog instituta Republike Srpske „Dr Vaso Butozan“,
- 2) JZU Instituta za javno zdravstvo Republike Srpske,
- 3) Poljoprivrednog instituta Republike Srpske,
- 4) Tehnološkog fakulteta,
- 5) Poljoprivrednog fakulteta,
- 6) Privredne Komore Republike Srpske i
- 7) Udruženja potrošača.

(3)

Rad Savjeta za hranu je javan.

(4)

Savjet za hranu donosi poslovnik o svom radu.

(5) Administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta za hranu obavlja Ministarstvo.

Uvoz hrane i hrane za životinje

Član 16.

(1) Obaveza je da hrana i hrana za životinje koja se uvozi radi stavljanja na tržište Republike Srpske ispunjava zahtjeve utvrđene propisima o hrani, odnosno zahtjeve koji su ekvivalentni zahtjevima propisa o hrani, ukoliko posebnim ugovorom sa zemljom izvoznicom nije drugačije uređeno.

(2) Ekvivalentnim zahtjevima iz stava 1. ovog člana smatraju se zahtjevi za koje nadležni organ države izvoza na objektivnan način dokaže da ispunjavaju isti ili viši nivo zaštite zdravlja ljudi u odnosu na nivo koji se zahtijeva propisima o hrani.

Izvoz hrane i hrane za životinje

Član 17.

(1) Obaveza je da hrana ili hrana za životinje koja se izvozi ili se uvozi radi izvoza ispunjava zahtjeve utvrđene propisima o hrani, kao i zahtjeve zemlje uvoza ili zahtjeve utvrđene posebnim ugovorom sa zemljom uvoza.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, hrana ili hrana za životinje ukoliko nije štetna za zdravlje ili nije bezbjedna, može se izvoziti ili uvoziti radi izvoza, na osnovu saglasnosti nadležnih organa zemlje uvoza i ako su ti organi informisani o razlozima i okolnostima zbog kojih se ta hrana ili hrana za životinje ne može stavljati na tržište Republike Srpske.

(3) Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (u daljem tekstu: ministar), uz pribavljeno mišljenje Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite (u daljem tekstu: Ministarstvo zdravlja), donosi pravilnik kojim se propisuje postupak za izdavanje zdravstvenog sertifikata za hranu koja nije životinjskog porijekla.

Uslovi za utvrđivanje bezbjednosti hrane

Član 18.

(1) Zabranjeno je stavljati u promet hranu koja nije bezbjedna.

(2) Hrana nije bezbjedna ako je:

- 1) štetna za zdravlje i
- 2) nije pogodna za ishranu ljudi.

(3) Prilikom odlučivanja da li je hrana bezbjedna, uzimaju se u obzir:

1) uobičajeni uslovi u kojima potrošač koristi hranu i sve faze proizvodnje, prerade i distribucije i

2) informacije koje su date potrošaču, uključujući podatke na naljepnici i druge informacije koje su dostupne potrošaču u pogledu izbjegavanja specifičnih štetnih djelovanja određene hrane ili kategorije hrane na zdravlje ljudi.

(4) Prilikom odlučivanja da li je hrana štetna za zdravlje ljudi, uzimaju se u obzir:

1) mogući direktni, kratkoročni, odnosno dugoročni efekti hrane na zdravlje lica koje konzumira hranu, kao i na buduće generacije,

2) mogući kumulativni toksični efekti i

3) posebna zdravstvena osjetljivost određene kategorije potrošača u slučaju kada je hrana namijenjena takvoj kategoriji potrošača.

(5) Prilikom utvrđivanja da li je hrana pogodna za ishranu ljudi uzima se u obzir da li je hrana neprihvatljiva za ishranu ljudi zbog zagađenja hrane spoljnim uzrokom ili na drugi način, ili zbog truljenja, kvarenja ili rasklapanja.

(6) Kada je hrana, za koju je utvrđeno da nije bezbjedna, dio partije, serije ili pošiljke iste vrste hrane prema opisu i kategoriji, smatra se da sva hrana u toj partiji, seriji ili pošiljci nije bezbjedna, osim ako se na osnovu detaljne procjene utvrdi da je ostatak partije, serije ili pošiljke bezbjedan.

Hrana štetna za zdravlje ljudi

Član 19.

(1) Hrana se smatra štetnom za zdravlje ljudi, ako:

1) sadrži patogene mikroorganizme ili parazite i njihove izlučevine (bakterijske toksine, mikotoksine, histamin i slične materije) ili druge mikroorganizme, parazite i štetočine koji mogu štetno uticati na zdravlje ljudi, odnosno ako ih sadrži iznad dozvoljene vrijednosti u skladu sa propisima o mikrobiološkim i drugim kriterijumima za hranu,

2) sadrži prirodne toksine ili druge prirodne toksične materije, pesticide, ostatke, metale, lijekove i druge medicinske proizvode, kao i ostale supstance koje mogu štetno uticati na zdravlje ljudi, odnosno ako ih sadrži iznad dozvoljenih vrijednosti koje su određene posebnim propisom,

3) sadrži kontaminante koji prelaze najveće dopuštene količine propisane posebnim propisima,

4) sadrži prehrambene aditive koji se ne dodaju toj vrsti hrane ili ako je količina prehrambenih aditiva prisutnih u toj hrani iznad dozvoljene vrijednosti,

5) sadrži radionukleide iznad određene granice ili je ozračena iznad granice dozvoljene propisima o hrani,

6) ambalaža sadrži mikroorganizme ili druge materije koje mogu štetno uticati na zdravlje ljudi ili ako ih sadrže iznad dozvoljene vrijednosti utvrđene posebnim propisom,

7) potiče od uginulih životinja ili od životinja oboljelih od bolesti koje se mogu prenijeti na ljude ili mogu štetno uticati na zdravlje ljudi,

8) sadrži sastojak nove hrane koja nema odobrenje za korištenje, što je utvrđeno procjenom rizika,

9) je procjenom rizika za određenu hranu utvrđeno da ima ili može imati štetan uticaj na zdravlje ljudi,

10) sadrži nedopuštene hemijske oblike vitamina i minerala utvrđene posebnim propisom,

11) sadrži određene vitamine i minerale u količini koja predstavlja rizik za zdravlje ljudi,

12) zbog svog sastava i drugih osobina mogu štetno uticati na zdravlje ljudi i

13) je podvrgnuta nedozvoljenom jonizujućem zračenju ili drugom tehnološkom procesu koji može imati štetan uticaj na zdravlje ljudi.

(2) Za ishranu ljudi nije pogodna hrana:

1) koja nema označen rok upotrebe, ima rok upotrebe nejasno označen ili je istekao rok upotrebe označen na deklaraciji hrane,

- 2) koja zbog svojih izmijenjenih senzornih svojstava (izgled, miris, ukus, kvarenje, truljenje i raspadanje) nije prihvatljiva za ishranu ljudi,
- 3) koja je proizvedena na način da su korišteni prehrambeni aditivi koji ne zadovoljavaju kriterijume čistoće,
- 4) koja sadrži dozvoljene druge materije iznad dopuštene količine,
- 5) koja je označena kao hrana za posebne prehrambene potrebe, a ne zadovoljava posebne prehrambene potrebe lica kojima je namijenjena prema posebnom propisu,
- 6) koja je označena kao hrana bez glutena, a sadrži gluten,
- 7) koja sadrži alergene koji nisu označeni prema posebnom propisu,
- 8) koja sadrži primjese ili mehanička oštećenja i
- 9) čija je ambalaža neprikladna ili ima oštećenja koja mogu prouzrokovati hemijske i mikrobiološke promjene u granicama većim od dozvoljenih.

Uslovi za utvrđivanje bezbjednosti hrane za životinje Član 20.

- (1) Zabranjeno je stavljati u promet hranu za životinje koja nije bezbjedna i koristiti je za ishranu životinja koje se upotrebljavaju za proizvodnju hrane.
- (2) Hrana za životinje nije bezbjedna za upotrebu, ako:
 - 1) ima štetan uticaj na zdravlje ljudi ili životinja i
 - 2) hranjenje životinja takvom hranom predstavlja opasnost za dobijanje bezbjedne hrane za ishranu ljudi.
- (3) Ako je hrana za životinje koja nije bezbjedna, dio jedne proizvodne partije, serije ili pošiljke istovrsne hrane za životinje po kategoriji i opisu, smatra se da sva hrana za životinje proizvodne partije, serije ili pošiljke nije bezbjedna, osim ako se detaljnom procjenom utvrdi da je ostatak proizvodne partije, serije ili pošiljke bezbjedan.
- (4) Hrana za životinje smatra se bezbjednom ako ispunjava uslove koji su propisani ovim zakonom i odredbama posebnog propisa kojima se uređuje bezbjednost hrane za životinje.

Informacije o hrani i hrani za životinje Član 21.

Nije dozvoljeno dovoditi u zabludu potrošača deklarisanjem, oglašavanjem i predstavljanjem hrane ili hrane za životinje, uključujući njen oblik, izgled ili pakovanje, materijale korištene za pakovanje, način na koji je dizajnirana ili okruženje u kojem je izložena, i informacije koje su dostupne o hrani ili hrani za životinje posredstvom medija.

Opšte obaveze subjekata u poslovanju sa hranom ili hranom za životinje Član 22.

- (1) Subjekt u poslovanju sa hranom ili hranom za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa u okviru djelatnosti koju obavlja, dužan je da obezbijedi da hrana ili hrana za životinje ispunjava zahtjeve utvrđene propisima o hrani.
- (2) Poslovanje sa hranom je poslovni postupak, bez obzira na to da li je preduzet zbog ostvarivanja dobiti ili ne, javni ili privatni, u okviru kojega se izvršavaju poslovi u vezi sa bilo kojom fazom proizvodnje, prerade, skladištenja i prometa hrane.
- (3) Subjekt u poslovanju sa hranom je pravno lice, preduzetnik i fizičko lice koje je odgovorno za ispunjavanje propisanih zahtjeva za hranu u okviru djelatnosti koju obavlja.
- (4) Poslovanje sa hranom za životinje je poslovni postupak, bez obzira na to da li je preduzet zbog ostvarivanja dobiti ili ne, javni ili privatni, u okviru kojega se izvršavaju poslovi proizvodnje, prerade, skladištenja i prometa hrane za životinje.

(5) Subjekt u poslovanju sa hranom za životinje je pravno lice, preduzetnik i fizičko lice koje je odgovorno za ispunjavanje propisanih zahtjeva za hranu za životinje u okviru djelatnosti koju obavlja.

Sljedivost Član 23.

(1) Sljedivost je mogućnost praćenja hrane, hrane za životinje, životinja za proizvodnju hrane ili supstanci koje su namijenjene dodavanju ili se pretpostavlja da će se dodati u hranu ili hranu za životinje, kroz sve faze proizvodnje, prerade i prometa.

(2) Sljedivost hrane, hrane za životinje, životinja za proizvodnju hrane ili svake druge materije koja se dodaje hrani ili hrani za životinje utvrđuje se u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa.

(3) Subjekt u poslovanju sa hranom ili hranom za životinje dužan je da uspostavi sistem sljedivosti i postupke na osnovu kojih se mogu identifikovati:

1) lica od kojih dobavlja hranu, hranu za životinje, životinje koje se koriste za proizvodnju hrane i supstance koje se dodaju u hranu ili hranu za životinje i

2) lica kojima je isporučio svoje proizvode.

(4) Hrana ili hrana za životinje koja se stavlja na tržište ili je vjerovatno da će se staviti na tržište Republike Srpske, označava se ili na drugi način identifikuje da bi se omogućila sljedivost posredstvom odgovarajuće dokumentacije ili drugih informacija u skladu sa propisima o hrani i hrani za životinje.

(5) Subjekt u poslovanju sa hranom ili hranom za životinje obavezan je da informacije o sljedivosti hrane i hrane za životinje učini dostupnim nadležnim organima.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim propisuje sljedivost hrane i hrane za životinje.

Odgovornosti Član 24.

(1) Subjekt u poslovanju sa hranom ili hranom za životinje odgovoran je za bezbjednost, kvalitet i informaciju o hrani ili hrani za životinje za fazu proizvodnje, skladištenja i prometa koja je pod njegovim nadzorom.

(2) Subjekt u poslovanju sa hranom ili hranom za životinje odgovara za štetu prouzrokovanu hranom ili hranom za životinje u skladu sa opštim propisima.

(3) Subjekt u poslovanju sa hranom ili hranom za životinje, koji hranu ili hranu za životinje stavlja na tržište Republike Srpske, odgovoran je i za štetu potrošaču, ako podaci koji su navedeni na deklaraciji i oznaci ne odgovaraju karakteristikama hrane i hrane za životinje.

Obaveze povlačenja iz prometa hrane ili hrane za životinje koja nije bezbjedna Član 25.

(1) Ukoliko subjekat u poslovanju sa hranom ili hranom za životinje sazna ili posumnja da hrana ili hrana za životinje koju je uvezao, proizveo ili stavio u promet ne ispunjava zahtjeve propisane za bezbjednost hrane ili hrane za životinje dužan je da bez odgađanja pokrene postupak njenog povlačenja iz prometa i o tome obavijesti Republičku upravu za inspekcijske poslove (u daljem tekstu: Inspektorat) i Ministarstvo, odnosno Ministarstvo zdravlja, ako je riječ o hrani za posebne prehrambene potrebe, hrani obogaćenoj nutrijentima i dodacima ishrani.

(2) Kada je hrana ili hrana za životinje stigla do potrošača, subjekat iz stava 1. ovog člana dužan je da, na efikasan i precizan način, obavijesti potrošača o razlozima za povlačenje hrane ili hrane za

životinje i, ako je neophodno, zahtijeva da se isporučeni dio vrati, ukoliko druge mjere nisu dovoljne.

(3) Subjekt u poslovanju sa hranom ili hranom za životinje u maloprodaji, koji nije mogao da ima neposredan uticaj na bezbjednost hrane ili hrane za životinje, dužan je da pruži raspoložive informacije u vezi sa sljeditošću hrane ili hrane za životinje.

(4) Subjekt u poslovanju sa hranom dužan je da saraduje sa nadležnim organima u preduzimanju radnji za izbjegavanje ili smanjenje rizika koji potiče od hrane kojom snabdijeva ili je snabdijevao tržište.

(5) Nadležni inspekcijski organi odmah po saznanju postojanja svakog rizika koji potiče od hrane ili hrane za životinje dužni su da obavijeste Ministarstvo, odnosno Ministarstvo zdravlja ako je riječ o hrani za posebne prehrambene potrebe, hrani obogaćenoj nutrijentima i dodacima ishrani.

(6) Ministarstvo odmah po saznanju postojanja svakog rizika koji potiče od hrane ili hrane za životinje obavještava nadležne organe u Bosni i Hercegovini.

GLAVA IV HIGIJENA HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE

Higijena hrane i hrane za životinje

Član 26.

(1) Subjekt u poslovanju sa hranom i hranom za životinje, osim subjekta koji obavlja djelatnost primarne proizvodnje, dužan je da uspostavi i sprovodi u svim fazama proizvodnje, prerade i prometa hrane sistem samokontrole, zasnovan na principima dobre proizvođačke prakse i dobre higijenske prakse, analize rizika i kritičnih kontrolnih tačaka – HACCP.

(2) Za sprovođenje sistema iz stava 1. ovog člana subjekt u poslovanju sa hranom obavezan je da ima zaposleno odgovorno lice.

(3) Subjekt u poslovanju sa hranom u maloprodajnim objektima, uključujući skladištenje, preradu, doradu i pripremu hrane u maloprodajnim i ugostiteljskim objektima, dužan je da obezbijedi sistemsko sprovođenje uslova higijene hrane, kao i mikrobioloških kriterijuma za hranu.

(4) Ministar donosi pravilnike kojima se propisuju:

- 1) pravila higijene hrane i
- 2) mikrobiološki kriterijumi za hranu.

(5) Uslovi u pogledu higijene hrane životinjskog porijekla, higijene hrane za životinje i mikrobioloških kriterijuma hrane za životinje utvrđuju se propisima iz oblasti veterinarstva.

Opšta odgovornost za higijenu hrane

Član 27.

(1) Subjekt u poslovanju sa hranom i hranom za životinje obavezan je da obezbijedi sistemsko sprovođenje opštih i specifičnih uslova higijene hrane, kao i mikrobioloških kriterijuma za hranu i hranu za životinje koje utvrđuje Ministarstvo, na osnovu posebnih propisa.

(2) Subjekt u poslovanju sa hranom koji obavlja djelatnost primarne proizvodnje obavezan je da uspostavi i sprovodi redovne kontrole higijenskih uslova proizvodnje u svakom objektu pod njegovom kontrolom.

(3) Subjekt u poslovanju sa hranom sve obavezne mikrobiološke kriterijume i ostale mikrobiološke zahtjeve specifične za poslovanje sa hranom dužan je da uvrsti u svoj plan

samokontrole koji se odnosi na kriterijume bezbjednosti hrane, kao i kriterijume higijene procesa proizvodnje, kao i da sprovodi laboratorijske analize u proizvodnji i prometu hrane.

(4) Subjekt u poslovanju sa hranom u proizvodnji, preradi i prometu na veliko hrane dužan je da obezbijedi dokaz o bezbjednosti hrane na osnovu laboratorijskih analiza hrane u ovlaštenoj ili službenoj laboratoriji.

(5) Troškove redovnih kontrola snosi subjekt u poslovanju sa hranom.

(6) Ako rezultati samokontrole na osnovu sistema analize otkriju postojanje rizika za zdravlje ljudi ili se utvrdi da hrana ne zadovoljava propisane uslove bezbjednosti hrane, subjekt u poslovanju sa hranom obavezan je da preduzme mjere u skladu sa propisima o hrani, propisima o veterinarstvu i propisima koji definišu oblast zaštite stanovništva od zaraznih bolesti.

(7) Subjekt u poslovanju sa hranom koji proizvodi i priprema hranu, dužan je da izradi plan uzorkovanja gotove hrane i briseva površina, radi validacije i verifikacije svojih postupaka.

Odstupanja

Član 28.

(1) Subjektu u poslovanju sa hranom koji ima mali obim proizvodnje, prerade i prometa ili koristi tradicionalne metode proizvodnje radi olakšanja poslovanja mogu se dozvoliti odstupanja u pogledu zahtjeva za higijenu koji se odnose na objekat, prostorije i opremu.

(2) Ministar donosi pravilnik kojim propisuje uslove za odstupanja iz stava 1. ovog člana.

Registracija objekata

Član 29.

(1) Djelatnost proizvodnje, prerade, skladištenja i prometa na veliko hrane mogu da obavljaju subjekti u poslovanju sa hranom u objektu koji su upisani u Centralni registar objekata koji posluju sa hranom (u daljem tekstu: Centralni registar objekata), a koji se vodi u Ministarstvu.

(2) Zahtjev za registraciju objekta, subjekt u poslovanju sa hranom podnosi Ministarstvu na obrascu koji propisuje ministar.

(3) Ako su ispunjeni propisani uslovi, ministar donosi rješenje o ispunjenosti uslova i dodjeljuje registarski broj, na osnovu kojeg se objekat upisuje u Centralni registar objekata.

(4) Objekti iz stava 1. ovog člana brišu se iz Centralnog registra objekata:

1) na zahtjev subjekta u poslovanju sa hranom,

2) na osnovu rješenja nadležnog inspektora o zabrani obavljanja djelatnosti u objektu zbog neispunjavanja propisanih uslova za obavljanje djelatnosti i

3) na osnovu obavještenja subjekta u poslovanju sa hranom ili nadležnog inspektora da je prestalo obavljanje djelatnosti u objektu duže od godinu dana.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim se propisuje postupak i uslovi upisa i brisanja iz Centralnog registra objekata.

(6) Objekti koji podliježu veterinarskom nadzoru registruju se i odobravaju na osnovu propisa iz oblasti veterinarstva.

(7) Odredbe ovog člana ne primjenjuju se na vina i jaka alkoholna pića.

GLAVA V

DEKLARISANJE HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE

Deklarisanje hrane

Član 30.

(1) Deklarisanje hrane je stavljanje slovnih oznaka, robno-trgovačkih znakova, zaštitnih oznaka (žigova), grafičkih oznaka ili simbola koji se odnose na hranu, na njenu ambalažu, etiketu, naljepnicu, privjesak, aljku ili omot hrane, a u slučaju neupakovane hrane u rinfuznom stanju, na mjesto vidljivo potrošaču.

(2) Hrana namijenjena za snabdijevanje krajnjeg potrošača ili objekta javne ishrane, obavezno se deklarira.

(3) Podaci iz deklaracije odgovaraju podacima navedenim u proizvođačkoj specifikaciji i zahtjevima utvrđenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(4) Deklaracija sadrži podatke koji omogućavaju utvrđivanje sljedivosti hrane ili hrane za životinje, sirovina koje se dodaju u hranu ili hranu za životinje, životinja koje se koriste za proizvodnju hrane i gotovih proizvoda u svim fazama proizvodnje i prometa.

(5) Obavezno je da deklaracija bude napisana na jednom od jezika i pisama koji su u službenoj upotrebi u Republici Srpskoj, da je uočljiva, čitka, nepromjenjiva i ne može biti prekrivena drugim riječima, naljepnicama ili oznakama.

Informacije o hrani

Član 31.

(1) Informacije o hrani su informacije koje se odnose na hranu, a dostupne su krajnjem potrošaču posredstvom deklaracije, drugog pratećeg materijala ili na neki drugi način, uključujući sredstva moderne tehnologije ili verbalne komunikacije.

(2) Zabranjeno je da informacija o hrani bude obmanjujuća, a naročito:

1) u pogledu karakteristika hrane, posebno njene prirode, identiteta, svojstava, sastava, količine, roka trajanja, zemlje porijekla ili mjesta porijekla, te načina ili postupka proizvodnje,

2) pripisivanjem hrani učinaka ili svojstava koje ne posjeduje,

3) ukazivanjem na posebne karakteristike hrane, kada zapravo sva slična hrana ima takve karakteristike, posebno isticanjem prisustva ili odsustva određenih sastojaka ili hranljivih supstanci i

4) izgledom, opisom ili slikovnim prikazom, koji bi potrošaču nagovještavali prisustvo određene hrane ili sastojka, dok je u stvari sastavni dio koji se prirodno nalazi u toj hrani, ili sastojak koji se obično koristi u toj hrani, zamijenjen drugim sastavnim dijelom, odnosno drugim sastojkom.

(3) Obavezno je da informacija o hrani bude tačna, jasna i lako razumljiva potrošaču i da se ne pripisuju hrani svojstva sprečavanja ili liječenja bolesti ljudi, niti se tim informacijama može upućivati na takva svojstva, osim za prirodne mineralne vode i hranu za posebne prehrambene potrebe.

(4) Ovaj član primjenjuje se i na oglašavanje i prezentaciju hrane, posebno njenog oblika, izgleda ili ambalaže, upotrijebljene materijale za ambalažu, način na koji su ti materijali raspoređeni i položaj u kojem se prikazuju.

(5) Ministar, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva zdravlja i Ministarstva trgovine i turizma, donosi pravilnik kojim se propisuje način pružanja potrošačima informacija o hrani.

Odgovornosti za informacije o hrani

Član 32.

(1) Subjekt u poslovanju sa hranom koji je odgovoran za informaciju o hrani je subjekat pod čijim je poslovnim imenom hrana stavljena na tržište, a u slučaju da subjekt nije registrovan u Republici Srpskoj, odgovoran je uvoznik u Republiku Srpsku.

(2) Subjekt u poslovanju sa hranom koji je odgovoran za informaciju o hrani obavezan je da obezbijedi informacije o hrani u skladu sa propisima o hrani.

(3) Subjektu u poslovanju sa hranom koji nema uticaja na informaciju o hrani nije dozvoljeno da nabavlja hranu za koju zna ili sumnja da nije u skladu sa propisima o hrani.

(4) Subjektu u poslovanju sa hranom prilikom poslovanja koje je pod njegovim nadzorom, nije dozvoljeno da mijenja informacije koje prate hranu ako bi takve promjene mogle krajnjeg potrošača dovesti u zabludu ili na drugi način smanjiti nivo zaštite potrošača ili njegove mogućnosti izbora hrane na osnovu informacija.

(5) Subjekt u poslovanju sa hranom odgovoran je za sve izmjene informacija koje prate hranu.

(6) Subjekt u poslovanju sa hranom, unutar poslovanja koje je pod njegovim nadzorom, obezbjeđuje da se informacije koje se odnose na nezapakovanu hranu namijenjenu krajnjem potrošaču ili snabdijevanju objekata javne ishrane, prenesu subjektu u poslovanju sa hranom koji hranu prima, da bi se obavezne informacije o hrani dale na uvid krajnjem potrošaču u slučaju njegovog zahtjeva.

(7) Subjekt u poslovanju sa hranom koji hranom snabdijeva druge subjekte u poslovanju sa hranom, a koja nije namijenjena krajnjem potrošaču ili snabdijevanju objekata javne ishrane, obavezan je da obezbijedi da drugim subjektima u poslovanju sa hranom bude dostupno dovoljno informacija koje im omogućavaju da ispune zahtjeve iz stava 2. ovog člana.

Deklarisanje hrane za životinje Član 33.

Na deklarisanje i informacije o hrani za životinje shodno se primjenjuju čl. 30, 31. i 32. ovog zakona i propisa koji se donose na osnovu njega, kao i propisi iz oblasti veterinarstva.

GLAVA VI KVALITET HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE I NOVA HRANA

Osnovni zahtjevi kvaliteta hrane Član 34.

- (1) Subjekti u poslovanju sa hranom proizvode i stavljaju na tržište hranu propisanog kvaliteta.
- (2) Ministar donosi pravilnike kojima se propisuju zahtjevi kvaliteta hrane, koji se odnose na:
 - 1) poslovanje sa hranom u vezi sa njenim kvalitetom,
 - 2) klasifikaciju, kategorizaciju i nazive hrane,
 - 3) fizička, hemijska, fizičko-hemijska i senzorna svojstva i sastav hrane,
 - 4) fizičko-hemijska i senzorna svojstva sirovina, vrstu i količinu sirovina, dodataka i drugih materija koje se upotrebljavaju u proizvodnji i preradi hrane,
 - 5) metode uzimanja uzoraka i analitičke metode radi kontrole kvaliteta hrane,
 - 6) ovlaštenje odabranih i osposobljenih ocjenjivača senzornih svojstava hrane,
 - 7) tehnološke postupke koji se primjenjuju u proizvodnji i preradi hrane,
 - 8) pakovanje i deklarisanje hrane i
 - 9) dodatne zahtjeve označavanja hrane.
- (3) Ministar donosi pravilnike o:
 - 1) brzo smrznutoj hrani,
 - 2) kontaminantima u hrani,
 - 3) prehrambenim aditivima, aromama i prehrambenim enzimima u hrani,
 - 4) pomoćnim materijama u procesu proizvodnje i

5) maksimalnim nivoima ostataka pesticida u hrani i na hrani, i u hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla i na hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla.

(4) Ministar donosi pravilnik o tržišnim standardima za voće i povrće, vodeći posebno računa o:

- 1) specifičnosti određenog proizvoda,
- 2) potrebi osiguravanja uslova za nesmetanu prodaju tih proizvoda na tržištu i
- 3) interesu potrošača da dobiju odgovarajuće i jasne informacije, uključujući informacije o zemlji porijekla, klasi i sorti (ili komercijalnom tipu) proizvoda.

(5) Subjektu u poslovanju sa hranom zabranjeno je proizvoditi i stavljati na tržište hranu koja nije u skladu sa propisima iz st. 2, 3. i 4. ovog člana i propisima kojima se uređuje tržište poljoprivrednih proizvoda.

Osnovni zahtjevi kvaliteta hrane za životinje

Član 35.

(1) Subjekt u poslovanju sa hranom za životinje može proizvoditi i stavljati na tržište hranu za životinje propisanog kvaliteta, u pakovanom i rasutom stanju ako hrana za životinje odgovara propisanim zahtjevima bezbjednosti i označavanja hrane za životinje.

(2) Ministar donosi pravilnike kojim se propisuju zahtjevi kvaliteta hrane za životinje, koji se odnose na:

- 1) poslovanje sa hranom za životinje, a u vezi sa njenim kvalitetom,
- 2) klasifikaciju, kategorizaciju i nazive hrane za životinje,
- 3) fizička, hemijska, fizičko-hemijska i senzorna svojstva i sastav hrane za životinje,
- 4) fizičko-hemijska i senzorna svojstva sirovina, vrstu i količinu sirovina, dodataka i drugih materija koje se upotrebljavaju u proizvodnji i preradi hrane za životinje,
- 5) metode uzimanja uzoraka i analitičke metode radi kontrole kvaliteta hrane za životinje,
- 6) maksimalne nivoe ostataka pesticida i drugih kontaminanata u hrani za životinje i na hrani za životinje,
- 7) tehnološke postupke koji se primjenjuju u proizvodnji i preradi hrane za životinje,
- 8) pakovanje i deklarisanje hrane za životinje i
- 9) dodatne zahtjeve označavanja hrane za životinje.

Osnovni zahtjevi zdravstvene ispravnosti vode namijenjene za ljudsku potrošnju

Član 36.

(1) Voda namijenjena za ljudsku potrošnju je:

1) voda koja je u svom izvornom stanju ili nakon obrade namijenjena za piće, kuvanje, pripremu hrane ili druge potrebe domaćinstava, nezavisno od njenog porijekla, te nezavisno od toga potiče li iz sistema javnog vodosnabdijevanja, iz cisterni ili iz boca, odnosno posuda za vodu i

2) voda koja se koristi u industrijama za proizvodnju hrane u svrhu proizvodnje, prerade ili stavljanja na tržište hrane ili supstanci namijenjenih za ljudsku potrošnju.

(2) Javno vodosnabdijevanje je djelatnost zahvatanja vode namijenjene ljudskoj potrošnji iz podzemnih i površinskih voda i njene obrade te isporuke do krajnjeg korisnika ili do drugog javnog isporučioaca vodne usluge, ako se ti poslovi obavljaju putem vodnih građevina kojima upravljaju pravna lica registrovana za obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja.

(3) Ispitivanje zdravstvene ispravnosti vode koja služi za javno vodosnabdijevanje vrši javna zdravstvena ustanova Institut za javno zdravstvo.

(4) Ministar zdravlja i socijalne zaštite (u daljem tekstu: ministar zdravlja), uz pribavljeno mišljenje Ministarstva, donosi pravilnik kojim propisuje standarde, način i postupak za ispitivanje zdravstvene ispravnosti vode namijenjene za ljudsku potrošnju.

Nova hrana

Član 37.

(1) Nova hrana podrazumijeva hranu i sastojke hrane koji se do sada nisu koristili za ishranu ljudi, koja nije rezultat genetske modifikacije i koja svojim sastavom i svojstvom može uticati na odabir ishrane i zdravlje ljudi.

(2) U novu hranu ubrajaju se sljedeće vrste hrane:

1) hrana i sastojci hrane koji se sastoje od mikroorganizama, gljivica ili algi ili su izolovani iz njih, hrana ili sastojci hrane koji se sastoje od biljaka ili životinja, ili su izlučeni iz njih, osim hrane i sastojaka hrane koji su dobijeni uobičajnim načinom uzgoja i za koje je poznato da su bezbjedni za ishranu ljudi,

2) hrana i sastojci hrane na kojoj je bio primijenjen proizvodni postupak koji se sada ne koristi, a u slučajevima kada on uzrokuje znatne promjene u sastavu ili strukturi hrane ili sastojaka hrane, koje utiču na njihovu prehrambenu vrijednost, metabolizam, ili nivo nepoželjnih materija i

3) hrana i sastojci hrane sa novom ili namjerno modifikovanom primarnom molekularnom strukturom.

(3) Nije dopušteno proizvoditi i stavljati na tržište kategorije nove hrane koja:

1) je opasna za zdravlje ljudi,

2) stvara zablude kod potrošača i

3) se ne razlikuje od hrane ili sastojka hrane koju bi po svojoj namjeni trebalo da zamijene u mjeri uobičajene potrošnje u nutritivnom smislu, a koje bi bile nepovoljne za potrošača.

(4) Subjekt u poslovanju sa hranom obavezan je da pribavi rješenje Ministarstva kojim se odobrava stavljanje nove hrane prvi put na tržište Republike Srpske.

(5) Ministarstvo vodi Registar o izdatim odobrenjima za stavljanje nove hrane prvi put na tržište Republike Srpske.

(6) Ministar donosi pravilnik kojim propisuje uslove i postupak za stavljanje nove hrane prvi put na tržište Republike Srpske, kao i sadržaj, oblik i način vođenja Registra iz stava 5. ovog člana.

GLAVA VII

HRANA ZA POSEBNE PREHRAMBENE POTREBE, DODACI ISHRANI I HRANA OBOGAĆENA NUTRIJENTIMA

Hrana za posebne prehrambene potrebe

Član 38.

(1) Hrana za posebne prehrambene potrebe je hrana koja se zbog svog posebnog sastava ili posebnog načina proizvodnje jasno razlikuje od sve ostale hrane, koja je prikladna za ishranu lica za koja je namijenjena zbog svojih navedenih prehrambenih svojstava i koja se stavlja na tržište tako da je ta prikladnost naznačena.

(2) Hrana za posebne prehrambene potrebe, u smislu ovog zakona, podrazumijeva:

1) formulu za dojenčad i formule nakon dojenja,

2) prerađenu hranu na bazi žitarica i dječje hrane za dojenčad i malu djecu,

3) hranu pogodnu za lica netolerantna na gluten,

4) hranu namijenjenu za upotrebu u energetske ograničenoj ishrani za smanjenje tjelesne mase,

5) hranu za posebne medicinske potrebe,

6) hranu namijenjenu licima sa poremećajem metabolizma ugljenih hidrata (dijabetes),

7) hranu namijenjenu sportistima i licima sa povećanom tjelesnom aktivnošću i

8) hranu namijenjenu za druge posebne prehrambene potrebe.

(3) Prilikom informisanja potrošača, te načina označavanja, reklamiranja i prezentovanja hrane za posebne prehrambene potrebe nije dopušteno hrani pripisivati svojstva prevencije, liječenja bolesti ljudi ili upućivati na takva svojstva, ako to nije dopušteno ovim zakonom ili posebnim propisom.

(4) U svrhu informisanja potrošača, označavanja, reklamiranja i prezentovanja hrane za posebne prehrambene potrebe, primjenjuju se odredbe posebnih propisa o pružanju informacija potrošačima, označavanju, reklamiranju i prezentovanju hrane i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

(5) Subjektu u poslovanju sa hranom zabranjeno je stavljati na tržište hranu iz stava 2. ovog člana koja nije u originalnom pakovanju i koja ne ispunjava propisane zahtjeve u pogledu sastava i informacija.

(6) Ministar zdravlja, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva, donosi pravilnike kojima se propisuju uslovi u pogledu zahtjeva o kvalitetu, sastavu i vrsti informacija i listi supstanci koje se mogu dodavati hrani iz stava 2. ovog člana, kao i način i uslovi označavanja i njenog stavljanja na tržište.

Dodaci ishrani

Član 39.

(1) Dodaci ishrani su prehrambeni proizvodi čija je svrha dopuna uobičajene ishrane, a koji predstavlja koncentrovani izvor hranljivih materija ili druge materije prehrambenog ili fiziološkog dejstva, pojedinačno ili u kombinaciji, koji se stavlja na tržište u doziranom obliku kao što su kapsule, pastile, tablete, pilule, vrećice praha, ampule tečnosti, bočice na kapaljku i u drugim sličnim oblicima za tečnost i prah za korištenje u odmjerenim malim količinama.

(2) Zabranjeno je stavljati na tržište dodatke ishrani koji ne ispunjavaju zahtjeve utvrđene ovim zakonom i na osnovu njega donesenim propisima.

(3) Zabranjeno je prilikom označavanja, prezentacije i reklamiranja ukazivati na to da dodaci ishrani imaju svojstva prevencije, liječenja ili izlječenja bolesti ljudi i upućivati na takva svojstva i sadržavati navode koji upućuju da uravnotežena i raznolika ishrana ne može pružiti odgovarajuće količine hranljivih supstanci.

(4) U svrhu informisanja potrošača, označavanja, reklamiranja i prezentovanja dodataka ishrani, primjenjuju se odredbe propisa o pružanju informacija potrošačima, označavanju, reklamiranju i prezentovanju hrane i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

(5) Dodatak ishrani se stavlja na tržište pod nazivom „dodatak ishrani“ ili „suplement“ u originalnom pakovanju u odgovarajućem obliku, ukoliko ispunjava propisane zahtjeve.

(6) Ministar zdravlja, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva, donosi pravilnike kojim se propisuju uslovi u pogledu zahtjeva o kvalitetu i sastavu, lista supstanci koje se mogu dodavati hrani iz stava 1. ovog člana, kao i način i uslovi označavanja i stavljanja na tržište.

Hrana obogaćena nutrijentima

Član 40.

(1) Hrana obogaćena nutrijentima je hrana kojoj se dodaju vitamini, minerali i određene druge materije s određenim hranljivim ili fiziološkim efektom koja nije vitamin ili mineral.

(2) Subjekt u poslovanju sa hranom može hrani dodavati vitamine, minerale i druge supstance u propisanim količinama i pod propisanim uslovima.

(3) U svrhu informisanja potrošača, označavanja, reklamiranja i prezentovanja hrane obogaćene nutrijentima, primjenjuju se odredbe posebnih propisa o informisanju potrošača, označavanju, reklamiranju i prezentovanju hrane i odredbe propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

(4) Zabranjeno je prilikom označavanja, prezentacije i reklamiranja hrane kojoj su dodati vitamini, minerali i druge supstance:

1) ukazivati da uravnotežena i raznovrsna ishrana ne može obezbijediti odgovarajuće količine hranljivih materija i

2) dovoditi u zabludu ili obmanjivati potrošača u pogledu hranljive vrijednosti hrane koja može proizlaziti iz dodavanja tih sastojaka na bilo koji način.

(5) Prilikom stavljanja na tržište obavezno se navodi hranljiva vrijednost proizvoda kojem su dodati vitamini i minerali, kao i informacija o njihovim ukupnim dodatim količinama.

(6) Ministar zdravlja, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva, donosi pravilnike kojima se propisuju vrste i oblici vitamina, minerala i drugih supstanci koji se mogu dodavati hrani i neophodne karakteristike koje obavezno ispunjavaju, način i uslovi označavanja i stavljanja na tržište.

Prehrambene i zdravstvene tvrdnje

Član 41.

(1) *Prehrambena tvrdnja* je svaka tvrdnja kojom se izjavljuje, sugeriše ili navodi na zaključak da hrana ima određena hranljiva svojstva zbog energetske ili kalorijske vrijednosti koju pruža, pruža u smanjenoj ili povećanoj mjeri ili ne pruža ili zbog hranljivih materija ili ostalih materija koje sadrži, sadrži u smanjenom ili povećanom obimu ili ne sadrži.

(2) *Zdravstvena tvrdnja* jeste svaka tvrdnja kojom se izjavljuje, sugeriše ili navodi na zaključak da kategorija hrane, određena hrana ili sastojak hrane utiče na zdravlje ljudi.

(3) Subjekat u poslovanju sa hranom može koristiti prehrambene i zdravstvene tvrdnje za označavanje, reklamiranje i prezentaciju hrane pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

(4) Subjektu u poslovanju sa hranom nije dozvoljeno koristiti prehrambene i zdravstvene tvrdnje koje:

1) su netačne, dvosmislene ili dovode u zabludu,

2) dovode do sumnje u bezbjednost druge hrane,

3) podstiču ili tolerišu pretjeranu upotrebu određene hrane,

4) sugerišu ili naznačavaju da uravnotežen i raznovrstan način ishrane ne može pružiti odgovarajuće količine hranljivih materija,

5) upućuju na promjene u tjelesnim funkcijama,

6) ukazuju na to da bi zdravlje moglo biti ugroženo zbog nekonzumiranja određene hrane i

7) upućuju na stopu ili količinu gubitka tjelesne težine.

(5) Ministar zdravlja, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva, donosi pravilnik kojim se propisuju prehrambene i zdravstvene tvrdnje, uslove i način i ograničenja njihovog korištenja i drugi zahtjevi.

Registri hrane za posebne prehrambene potrebe, dodataka ishrani i hrane obogaćene nutrijentima

Član 42.

(1) Zabranjeno je stavljati u promet hranu za posebne prehrambene potrebe, dodatke ishrani ili hranu obogaćenu nutrijentima koji nisu upisani u odgovarajući registar.

(2) Subjekat u poslovanju sa hranom prije stavljanja na tržište Republike Srpske hrane za posebne prehrambene potrebe, dodataka ishrani ili hrane obogaćene nutrijentima podnosi zahtjev za upis hrane za posebne prehrambene potrebe, dodataka ishrani ili hrane obogaćene nutrijentima u jedan od sljedećih registara:

1) Registar hrane za posebne prehrambene potrebe,

2) Registar dodataka ishrani i

3) Registar hrane obogaćene nutrijentima.

(3) Zahtjev iz stava 2. ovog člana podnosi se Ministarstvu zdravlja.

(4) Uz zahtjev iz stava 2. ovog člana podnosi se:

1) rješenje o registraciji nadležnog registarskog suda, odnosno rješenje o registraciji preduzetničke djelatnosti,

2) stručno mišljenje i analitički izvještaj javne zdravstvene ustanove u oblasti javnog zdravstva,

3) za proizvode iz uvoza potvrdu nadležnog državnog organa zemlje porijekla da se hrana za posebne prehrambene potrebe, dodatak ishrani ili hrana obogaćene nutrijentima nalazi u prometu u zemlji proizvođača ili da se nalazi u prometu u zemlji članici EU i

4) dokaz o uplaćenju administrativnoj taksi za izdavanje rješenja.

(5) Ministar zdravlja donosi rješenje o upisu u registre iz stava 2. ovog člana, ako su ispunjeni propisani uslovi.

(6) Subjekt u poslovanju sa hranom snosi troškove upisa u registre iz stava 2. ovog člana.

(7) Ministar zdravlja, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva, donosi pravilnik o postupku i uslovima upisa i brisanja, sadržaj i načinu vođenja registara iz stava 2. ovog člana.

GLAVA VIII

LABORATORIJE ZA HRANU I HRANU ZA ŽIVOTINJE

Metode i laboratorijska ispitivanja

Član 43.

(1) Uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja hrane ili hrane za životinje prilikom službenih kontrola, vrši se prema propisanim metodama u skladu sa standardima.

(2) Do donošenja standarda i metoda iz stava 1. ovog člana, mogu se koristiti međunarodno priznate metode ili protokoli ili metode koje su razvijene u skladu sa naučnim protokolima međunarodnih institucija.

(3) Validacija metoda iz stava 2. ovog člana sprovodi se prema međunarodno priznatom protokolu.

Vrste laboratorije za hranu i hranu za životinje

Član 44.

(1) Laboratorijska ispitivanja hrane i hrane za životinje može da vrši:

1) ovlaštena ispitna laboratorija,

2) službena laboratorija i

3) referentna laboratorija.

(2) Laboratorije iz stava 1. ovog člana obavezno se registruju kao privredna društva, odnosno javne ustanove ili naučni instituti ili se nalaze u njihovom sastavu.

Ovlaštena ispitna laboratorija

Član 45.

(1) Ovlaštena ispitna laboratorija je laboratorija koju ministar rješenjem ovlasti za obavljanje laboratorijske djelatnosti i vršenje pojedinih metoda ispitivanja ili područja ispitivanja hrane i hrane za životinje.

(2) Ispitna laboratorija podnosi Ministarstvu zahtjev za dobijanje ovlaštenja za vršenje pojedinih metoda ispitivanja ili područja ispitivanja hrane i hrane za životinje.

(3) Ovlaštenje iz stava 1. ovog člana odnosi se na pojedine analize, analitičku oblast, kao i vrstu hrane i hrane za životinje i različite vrste hrane i hrane za životinje.

(4) Rješenje iz stava 1. ovog člana podliježe reviziji nakon isteka roka od tri godine od dana njegovog donošenja.

(5) Ovlaštena ispitna laboratorija može obavljati analize hrane i hrane za životinje, za subjekte u poslovanju sa hranom i hranom za životinje koji u svom sastavu nemaju laboratorije.

(6) Ukoliko u sprovođenju sistema samokontrole ovlaštena ispitna laboratorija utvrdi da hrana ili hrana za životinje ne zadovoljava propise o hrani dužna je da o tome obavijesti nadležnog inspektora.

(7) Ministarstvo sačinjava listu ovlaštenih ispitnih laboratorija u kojoj su navedene vrste analiza za koje su ovlaštene i objavljuje je na internet stranici Ministarstva.

(8) U sprovođenju sistema samokontrole koje sprovodi subjekt u poslovanju sa hranom, metode analize hrane i hrane za životinje ne moraju biti akreditovane.

(9) Ministar, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva zdravlja, donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi koje je ovlaštena ispitna laboratorija obavezna da ispunjava, kao i postupak davanja ovlaštenja.

Službena laboratorija

Član 46.

(1) Službena laboratorija je ovlaštena laboratorija koja ispunjava uslove propisane pravilnikom i za koju ministar, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva zdravlja, donese rješenje o ovlaštenju za obavljanje službenih kontrola.

(2) Službena laboratorija je ovlaštena za ispitivanje uzoraka uzetih sprovođenjem službenih kontrola hrane, hrane za životinje, hrane za posebne prehrambene potrebe, dodataka ishrani i hrane obogaćene nutrijentima.

(3) Službena laboratorija akredituje se u skladu sa BAS ISO standardom 17025 i obavezna je da akredituje metode analize hrane i hrane za životinje.

(4) Ovlaštenje iz stava 1. ovog člana podliježe reviziji nakon isteka roka od tri godine od dana njegovog donošenja.

(5) Službena laboratorija dužna je da Ministarstvu dostavi godišnji zbirni izvještaj o sprovedenim analizama i rezultatima analiza do kraja februara tekuće godine za prethodnu godinu.

(6) Lista laboratorija iz stava 1. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“ i na internet stranici Ministarstva.

(7) Ministar, uz pribavljeno mišljenja Ministarstva zdravlja, donosi pravilnik kojim se propisuju uslovi koje je službena laboratorija obavezna da ispunjava, postupak davanja ovlaštenja, kao i obrazac godišnjeg izvještaja.

Referentna laboratorija

Član 47.

(1) Referentna laboratorija je službena laboratorija koju Vlada na prijedlog Ministarstva ovlasti kao referentnu laboratoriju za specifične metode ispitivanja hrane i hrane za životinje.

(2) Referentna laboratorija dužna je da ispunjava uslove utvrđene posebnim propisima i ima akreditovane metode u skladu sa propisima o akreditaciji.

(3) Jedna laboratorija može biti referentna za više vrsta specifičnih metoda ispitivanja.

(4) Referentna laboratorija:

1) pruža podršku i koordinira aktivnosti laboratorija u vezi sa metodama analiza koje obavljaju,
2) organizuje uporedna ispitivanja standardizovanih uzoraka radi ujednačavanja postupanja i praćenja stručnosti ovlaštenih laboratorija, u skladu sa međunarodnim standardima,

3) saraduje sa referentnim laboratorijama drugih država za ispitivanje za koje je ovlaštena,

4) obavlja ispitivanje službenog uzorka radi provjere nalaza ovlaštene službene laboratorije (superanaliza),

5) brine se o uspostavljanju jedinstvenih kriterijuma, metoda i standarda za rad ovlaštenih laboratorija i

6) obezbjeđuje stručnu i tehničku pomoć nadležnim organima za primjenu predviđenih planova kontrole.

(5) Ukoliko u Republici Srpskoj za određeno područje ispitivanja ne postoji laboratorija koja ispunjava uslove iz stava 2. ovog člana, Vlada na prijedlog Ministarstva može odrediti da se pojedina ispitivanja vrše u nekoj od referentnih laboratorija izvan Republike Srpske.

(6) Lista laboratorija iz stava 1. ovog člana objavljuje se na internet stranici Ministarstva.

GLAVA IX

SISTEM BRZOG UZBUNJIVANJA, UPRAVLJANJE KRIZNIM SITUACIJAMA, PLAN ZA UPRAVLJANJE KRIZNIM SITUACIJAMA I MONITORING

Sistem brzog uzbunjivanja

Član 48.

Sistem brzog uzbunjivanja za obavještanje o direktnom ili indirektnom riziku za zdravlje ljudi koji potiče od hrane, hrane za životinje, hrane za posebne prehrambene potrebe, hrane obogaćene nutrijentima i dodataka ishrani osniva se kao mreža koja uključuje odgovorne nadležne organe u Bosni i Hercegovini.

Opšti plan upravljanja kriznim situacijama

Član 49.

(1) Kada postoje direktni ili indirektni rizici za zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili životnu sredinu čiji su uzročnici hrana i hrana za životinje, a čije nastupanje nije moguće predvidjeti, spriječiti, ukloniti ili smanjiti do prihvatljivog nivoa utvrđenim mjerama, primjenjuju se mjere

utvrđene Opštim planom upravljanja kriznim situacijama u području bezbjednosti hrane i hrane za životinje (u daljem tekstu: Opšti plan).

(2) Ministar, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva zdravlja donosi Opšti plan koji sadrži vrstu situacije, postupke za upravljanje kriznim situacijama, princip transparentnosti i strategiju komunikacije.

Monitoring bezbjednosti hrane i hrane za životinje

Član 50.

(1) Monitoring je vršenje više planiranih posmatranja ili mjera da bi se ostvario uvid u pravilnu primjenu propisa o hrani i hrani za životinje i propisa o zdravlju i dobrobiti životinja.

(2) Praćenje bezbjednosti hrane i hrane za životinje vrši se u skladu sa propisima o hrani, a na osnovu programa monitoringa:

- 1) mikrobioloških opasnosti,
- 2) kontaminenata,
- 3) ostataka sredstava za zaštitu bilja i
- 4) nedozvoljenih supstanci i drugih opasnosti u hrani i hrani za životinje.

(3) Programe iz stava 2. ovog člana donosi ministar do kraja tekuće godine za narednu godinu.

(4) Programi iz stava 2. ovog člana sadrže vrste opasnosti u hrani i hrani za životinje, uslove i način sprovođenja monitoringa, uslove, način i metode uzimanja i čuvanja uzoraka, vođenje evidencije o uzorcima i metode laboratorijskih ispitivanja, mjere koje će se preduzeti u slučaju prisustva opasnosti, strukturu organa i organizacija za sprovođenje programa i druge parametre od značaja za sprovođenje programa

(5) Sredstva za sprovođenje programa iz stava 2. ovog člana obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske.

GLAVA X NADZOR

Upravni i inspekcijski nadzor

Član 51.

(1) Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Ministarstvo i Ministarstvo zdravlja u okviru svojih nadležnosti.

(2) Inspekcijski nadzor hrane i hrane za životinje u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona vrši Inspektorat i inspekcije u sastavu jedinica lokalne samouprave u okviru svojih nadležnosti.

Službene kontrole hrane i hrane za životinje

Član 52.

(1) Službena kontrola je svaki oblik kontrole koji nadležni organi sprovode radi provjere sprovođenja propisa o hrani i hrani za životinje.

(2) Ministarstvo je obavezno da obezbijedi efikasnu saradnju i koordinaciju aktivnosti službenih kontrola hrane i hrane za životinje, te komunikaciju i izvještavanje u sistemu službenih kontrola u oblastima uređenim ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(3) Službene kontrole sprovode se korištenjem odgovarajućih kontrolnih metoda i tehnika, i to: inspekcija, monitoring, nadzor, verifikacija (provjera), revizija, uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja.

(4) Službene kontrole koje se odnose na monitoring, verifikaciju (provjeru ispunjenosti) uslova propisanih ovim zakonom, reviziju i po potrebi uzorkovanje radi laboratorijskog ispitivanja vrši Ministarstvo i Ministarstvo zdravlja u okviru svojih nadležnosti.

(5) Ministar donosi pravilnik kojim propisuje opšta načela službene kontrole hrane i hrane za životinje.

Obaveze subjekata u poslovanju sa hranom pri obavljanju službenih kontrola

Član 53.

Subjekt u poslovanju sa hranom dužan je da omogući nadležnim organima za službene kontrole hrane i hrane za životinje efikasno obavljanje službenih kontrola u skladu sa nadležnostima, a posebno:

1) pristup objektima, prostorima, uređajima ili drugoj infrastrukturi, uzimanje određenog broja uzoraka i

2) pristup dokumentaciji i evidencijama koje se zahtijevaju na osnovu odredaba propisa o hrani ili koju nadležni organ za sprovođenje službene kontrole smatra kao potrebno.

Obaveze subjekta u poslovanju sa hranom na graničnom prelazu i u carinskim ispostavama

Član 54.

(1) Inspekcijski pregled hrane i hrane za životinje koja se uvozi radi stavljanja na tržište obavlja se na graničnim prelazima i carinskim ispostavama.

(2) Subjekt u poslovanju sa hranom koji namjerava da uvezenu hranu stavi na tržište dužan je da prije carinjenja svaku pošiljku hrane prijavi nadležnom inspektor i podnese zahtjev za pregled radi utvrđivanja bezbjednosti i kvaliteta hrane.

(3) Prilikom kontrole hrane koja se uvozi, nadležni inspektor ovlašten je da pregleda prateću dokumentaciju, pošiljku hrane, sanitarno-higijenske uslove prevoznog sredstva, uzima uzorke hrane i dostavlja ih službenoj laboratoriji na ispitivanje parametara bezbjednosti, odnosno kvaliteta.

(4) Nakon pregleda pošiljke hrane i hrane za životinje nadležni inspektor rješenjem dozvoljava uvoz, tranzit ili njihovo skladištenje, rješenjem za svaku pojedinačnu pošiljku posebno ako utvrdi da na osnovu propisanih uslova nema smetnji za njihov uvoz, tranzit ili skladištenje.

(5) Izuzetno od stava 4. ovog člana, na osnovu saglasnosti za carinjenje nadležnog inspektora, subjekt u poslovanju sa hranom može ocariniti pošiljku i ako su uzeti uzorci za laboratorijsku analizu.

(6) Saglasnost iz stava 5. ovog člana sadrži podatke o mjestu i uslovima skladištenja, obavezama subjekta u poslovanju sa hranom i druge uslove važne za čuvanje ispravnosti pošiljke, a dostavlja se i nadležnom inspektor u mjestu isporuke, odnosno skladištenja pošiljke.

(7) Subjektu u poslovanju sa hranom koji namjerava da uvezenu hranu stavi na tržište nije dozvoljeno stavljati u promet, prerađivati, pakovati ili vršiti bilo koji tretman pošiljke iz stava 5. ovog člana do donošenja rješenja inspektora na osnovu laboratorijskog nalaza.

(8) U slučaju da inspektor nije u mogućnosti da na graničnom prelazu ili carinskoj ispostavi izvrši kompletan pregled pošiljke na prevoznom sredstvu, može narediti istovar te pošiljke.

Sprovođenje inspekcijskog nadzora hrane

Član 55.

(1) Inspekcijski nadzor hrane iz aspekta bezbjednosti, kvaliteta i pružanja informacija potrošačima sprovode:

- 1) na nivou primarne proizvodnje:
 1. hrane životinjskog porijekla – veterinarski inspektor,
 2. hrane biljnog porijekla – poljoprivredni inspektor,
 - 2) na nivou proizvodnje, prerade i prometa na veliko:
 1. hrane životinjskog porijekla – veterinarski inspektor i inspektor za hranu,
 2. hrane biljnog porijekla – inspektor za hranu, osim vina i jakih alkoholnih pića koje pregleda poljoprivredni inspektor,
 3. mješovitih proizvoda – inspektor za hranu,
 - 3) na nivou maloprodaje bez obzira na porijeklo i u ugostiteljskim objektima – inspektor za hranu, osim u mesnicama i ribarnicama kada je nadležan veterinarski inspektor,
 - 4) pri uvozu:
 1. hrane životinjskog porijekla – veterinarski inspektor i inspektor za hranu,
 2. neprerađene hrane biljnog porijekla – fitosanitarni inspektor,
 3. hrane biljnog porijekla – inspektor za hranu i
 4. mješovitih proizvoda – inspektor za hranu.
- (2) Inspekcijski nadzor nad proizvodnjom, preradom, skladištenjem i prometom nove hrane, hrane za posebne prehrambene potrebe, hrane obogaćene nutrijentima i dodataka ishrani vrši inspekcija za hranu.

Sprovođenje inspekcijskog nadzora hrane za životinje

Član 56.

Inspekcijski nadzor hrane za životinje iz aspekta bezbjednosti, kvaliteta i pružanja informacija potrošačima, sprovode:

- 1) na nivou primarne proizvodnje:
 1. hrane za životinje životinjskog porijekla – veterinarski inspektor,
 2. hrane za životinje biljnog porijekla – poljoprivredni inspektor,
- 2) na nivou proizvodnje i prerade hrane za životinje bez obzira na porijeklo – veterinarski inspektor,
- 3) na nivou maloprodaje hrane za životinje – veterinarski inspektor i
- 4) pri uvozu hrane za životinje – veterinarski inspektor i inspektor za hranu.

Ovlaštenja i mjere inspektora na graničnom prelazu i u carinskim ispostavama

Član 57.

(1) Inspektor koji vrši inspekcijski nadzor na graničnom prelazu, odnosno carinskoj ispostavi obavezan je da preduzima i sljedeće mjere i radnje:

- 1) zabrani uvoz, izvoz ili tranzit pošiljki hrane i hrane za životinje, ako:
 1. pošiljka ili prevozno sredstvo ne ispunjava propisane uslove,
 2. je pošiljka nebezbjedna ili neodgovarajućeg kvaliteta,

3. pošiljku ne prati propisana dokumentacija, a na osnovu koje se može utvrditi identitet pošiljke,
 - 2) zabrani promet pošiljke ili dijela pošiljke od koje su uzeti uzorci na laboratorijsku provjeru bezbjednosti do dobijanja rezultata analize,
 - 3) zabrani uvoz i naredi uvozniku vraćanje pošiljke hrane i hrane za životinje za koju se laboratorijskim ispitivanjem utvrdi da je nebezbedna ili neodgovarajućeg kvaliteta,
 - 4) naredi uvozniku uništavanje pošiljke hrane i hrane za životinje za koju se laboratorijskim ispitivanjem utvrdi da je nebezbedna ili neodgovarajućeg kvaliteta, ako se ne može vratiti pošiljaocu i
 - 5) dozvoli odgovarajuću prenamjenu pošiljke hrane uz laboratorijski dokaz o bezbjednosti hrane.
- (2) Subjekt u poslovanju sa hranom i hranom za životinje snosi sve troškove koji nastaju tokom sprovođenja mjera iz ovog člana.

Mjere inspekcijskog nadzora

Član 58.

- (1) U vršenju inspekcije nadležni inspektor pored mjera koje može izreći u skladu sa opštim ovlaštenjima propisanim zakonom kojim se uređuje oblast inspekcija, ima pravo i dužnost da:
- 1) naredi povlačenje iz prometa hrane i hrane za životinje koja nije bezbjedna,
 - 2) naredi ograničenje ili zabrani proizvodnju i promet hrane i hrane za životinje, odnosno povlačenje hrane i hrane za životinje iz prometa do otklanjanja opasnosti, odnosno sumnji u njenu bezbjednost,
 - 3) naredi obradu, odnosno pripremu hrane i hrane za životinje na propisan način,
 - 4) zabrani reklamiranje i označavanje hrane i hrane za životinje na način koji može da dovede u zabludu potrošača,
 - 5) naredi otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u objektima koji se bave proizvodnjom, preradom, skladištenjem i prometom hrane i hrane za životinje,
 - 6) zabrani upotrebu objekata, prostorija, prostora, uređaja, opreme i prevoznih sredstava u slučaju kada ne ispunjavaju propisane uslove,
 - 7) zabrani upotrebu materijala, ambalaže i predmeta koji dolaze u kontakt sa hranom i hranom za životinje koji bi mogli da ugroze zdravlje ljudi i životinja i dovedu do neprihvatljivih promjena u sastavu hrane i hrane za životinje ili do promjena senzornih svojstava pod uobičajenim i predviđenim uslovima upotrebe,
 - 8) naredi ograničenje ili zabranu prometa do otklanjanja nedostataka ako hrana i hrana za životinje nije označena, deklarirana, oglašena i izložena, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima,
 - 9) naredi ograničenje ili zabranu proizvodnje i prometa do otklanjanja nedostataka ako subjekt u poslovanju sa hranom postupi suprotno članu 34. stav 1. i članu 35. stav 1. ovog zakona,
 - 10) naredi zabranu proizvodnje ili prometa nove hrane, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima,
 - 11) naredi otklanjanje nedostataka ako su nedostaci takve prirode da ne utiču na bezbjednost i kvalitet hrane,
 - 12) naredi uništavanje hrane i hrane za životinje koja nije bezbjedna na propisan način i
 - 13) dozvoli odgovarajuću prenamjenu hrane uz laboratorijski dokaz o bezbjednosti hrane.
- (2) Mjere iz stava 1. ovog člana odnose se i na novu hranu, hranu za posebne prehrabene potrebe, hranu obogaćenu nutrijentima i dodatke ishrani.
- (3) Subjekt u poslovanju sa hranom i hranom za životinje snosi sve troškove koji nastaju tokom sprovođenja mjera iz st. 1. i 2. ovog člana.

GLAVA XI KAZNENE ODREDBE

Prekršaji

Član 59.

- (1) Novčanom kaznom od 2.000 KM do 10.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:
- 1) stavi u promet hranu koja nije bezbjedna (čl. 18. i 19),
 - 2) stavi u promet hranu za životinje koja nije bezbjedna i koristiti je za ishranu životinja koje se upotrebljavaju za proizvodnju hrane (član 20),
 - 3) ne obezbijedi da hrana i hrana za životinje u svim fazama proizvodnje i prometa ispunjava uslove u skladu sa propisima o hrani (član 22. stav 1),
 - 4) ne postupi u skladu sa čl. 23. i 25. ovog zakona,
 - 5) ne postupi u skladu sa članom 26. st. 1. i 2. ovog zakona,
 - 6) ne postupi u skladu sa članom 27. ovog zakona,
 - 7) obavlja djelatnost proizvodnje, prerade, skladištenja i prometa na veliko u neregistrovanom objektu (član 29),
 - 8) stavlja u promet hranu i hranu za životinje koja nije označena, deklarirana, oglašena i izložena, u skladu sa ovim zakonom i drugim posebnim propisima (čl. 30, 31, 32. i 33),
 - 9) proizvodi i stavi u promet hranu i hranu za životinje koja je neodgovarajućeg kvaliteta (čl. 34. i 35),
 - 10) prvi put stavlja u promet novu hranu na teritoriji Republike Srpske ili se takva hrana nađe u prometu, a nema odobrenje u skladu sa odredbama ovog zakona (član 37),
 - 11) stavlja na tržište hranu za posebne prehrambene potrebe koja nije u originalnom pakovanju i koja ne ispunjava propisane zahtjeve u pogledu sastava i informacija (član 38. stav 5),
 - 12) stavlja na tržište dodatke ishrani koji ne ispunjavaju propisane zahtjeve (član 39. stav 2),
 - 13) prilikom označavanja, prezentacije ili reklamiranja ukazuje da dodaci ishrani imaju svojstva prevencije, liječenja ili izlječenja bolesti ljudi ili upućuje na takva svojstva (član 39. stav 3),
 - 14) prilikom označavanja, prezentacije ili reklamiranja hrane kojoj su dodati vitamini, minerali ili druge supstance ukazuje na to da uravnotežena i raznovrsna ishrana ne može obezbijediti odgovarajuće količine hranljivih materija ili zavaravaju ili dovode u zabludu potrošača u pogledu hranljive vrijednosti hrane koja može proizlaziti iz dodavanja tih sastojaka na bilo koji način (član 40. stav 4),
 - 15) prilikom stavljanja na tržište nije navedena hranljiva vrijednost proizvoda kojem su dodati vitamini, minerali ili nije navedena informacija o njihovim ukupnim dodatim količinama (član 40. stav 5),
 - 16) koristi prehrambene i zdravstvene tvrdnje koje su pogrešne, dvosmislene, zavaravajuće, dovode do sumnje u bezbjednost hrane ili podstiču i tolerišu pretjeranu upotrebu određene hrane, sugerišu ili naznačavaju da uravnotežen i raznovrstan način ishrane ne može pružiti odgovarajuće količine hranljivih materija i upućuju na promjene u tjelesnim funkcijama (član 41. stav 4),
 - 17) stavlja u promet hranu za posebne prehrambene potrebe, dodatke ishrani ili hranu obogaćenu nutrijentima koje nisu odobrene i upisane u odgovarajući registar (član 42) i
 - 18) ne postupi u skladu sa čl. 53. i 54. ovog zakona.
- (2) Za prekršaje iz stava 1. ovog člana novčanom kaznom od 300 KM do 1.500 KM kazniće se fizičko lice i odgovorno lice u pravnom licu.
- (3) Za prekršaje iz stava 1. ovog člana novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se i preduzetnik.

(4) Za radnje iz stava 1. ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti.

Prekršaji

Član 60.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se laboratorija koja obavlja ispitivanja hrane i hrane za životinje suprotno odredbama člana 45. ovog zakona i koja ne dostavi godišnji izvještaj (član 46. stav 5).

(2) Za prekršaje iz st. 1. i 2. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 300 KM do 1.500 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

GLAVA XII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za usklađivanje

Član 61.

Subjekt u poslovanju sa hranom i hranom za životinje dužan je da svoje poslovanje uskladi sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Upravni postupci

Član 62.

Upravni postupci koji su pokrenuti pred nadležnim organima do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama zakona koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka.

Podzakonski akti

Član 63.

(1) Ministar u roku od devet mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona donosi:

- 1) pravilnik o uslovima za ovlaštenje i izdavanje zdravstvenog certifikata za hranu koja nije životinjskog porijekla (član 17. stav 3),
- 2) pravilnik o sljedivosti hrane i hrane za životinje (član 23. stav 6),
- 3) pravilnik o higijeni hrane (član 26. stav 3. tačka 1),
- 4) pravilnik o mikrobiološkim kriterijumima za hranu (član 26. stav 3. tačka 2),
- 5) pravilnik o higijeni u primjeni tradicionalnih metoda proizvodnje i prometa hrane (član 28. stav 2),

- 6) pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Centralnog registra objekata (član 29. stav 5),
 - 7) pravilnik o pružanju informacija potrošačima o hrani (član 31. stav 5),
 - 8) pravilnike o kvalitetu pojedinih grupa hrane (član 34. stav 2),
 - 9) pravilnik o brzo smrznutoj hrani (član 34. stav 3. tačka 1),
 - 10) pravilnik o kontaminantima u hrani (član 34. stav 3. tačka 2),
 - 11) pravilnik o prehrambenim aditivima, aromama i prehrambenim enzimima u hrani (član 34. stav 3. tačka 3),
 - 12) pravilnik o pomoćnim materijama u procesu proizvodnje (član 34. stav 3. tačka 4),
 - 13) pravilnik o maksimalnim nivoima ostataka pesticida u hrani i na hrani, i u hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla i na hrani za životinje biljnog i životinjskog porijekla (član 34. stav 3. tačka 5),
 - 14) pravilnik o tržišnim standardima za voće i povrće (član 34. stav 4),
 - 15) pravilnike o kvalitetu pojedinih grupa hrane za životinje (član 35. stav 2),
 - 16) pravilnik o novoj hrani (član 37. stav 6),
 - 17) pravilnik o ovlaštenoj laboratoriji i službenoj laboratoriji za analizu hrane i hrane za životinje (član 45. stav 9. i 46. stav 7) i
 - 18) pravilnik o opštim načelima službene kontrole hrane i hrane za životinje (član 52. stav 5).
- (2) Ministar zdravlja u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona donosi:
- 1) pravilnike o zdravstvenoj ispravnosti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (član 36. stav 2),
 - 2) pravilnike kojim se propisuju uslovi u pogledu sastava i informacija i lista supstanci koje se mogu dodavati hrani za posebne prehrambene potrebe, kao i način i uslovi označavanja i njenog stavljanja na tržište (član 38. stav 6),
 - 3) pravilnike kojim propisuje vrste i oblike vitamina i minerala koji se smiju koristiti u proizvodnji dodataka ishrani i zahtjevi koje moraju ispunjavati vitamini, minerali, suplementi i druge supstance, kao i način i uslovi označavanja i stavljanja na tržište (član 39. stav 6),
 - 4) pravilnike kojim se propisuju vrste i oblici vitamina, minerala i drugih supstanci koji se mogu dodavati hrani i zahtjevi koje moraju ispunjavati, način i uslovi označavanja i stavljanja na tržište (član 40. stav 6),
 - 5) pravilnik o prehrambenim i zdravstvenim tvrdnjama hrane (član 41. stav 5) i
 - 6) pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra hrane za posebne prehrambene potrebe, Registra dodataka ishrani i Registra hrane obogaćene nutrijentima (član 42. stav 7).
- (3) Do donošenja propisa iz st. 1. i 2. ovog člana, primjenjivaće se propisi koji su bili na snazi u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona, ako nisu u suprotnosti sa njegovim odredbama.

Prestanak važenja ranijeg zakona

Član 64.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe Zakona o hrani („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 49/09).

Stupanje na snagu Zakona

Član 65.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske”.

Broj: 02/1-021-129/17

Datum: 9. februar 2017. godine

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nedeljko Čubrilović

